

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מלחמת העולם הראשונה: תרבות, מחשבה, אידיאולוגיה - 39046

תאריך עדכון אחרון 20-07-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עופר אשכנזי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ofer.ashkenazi@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

התרגיל ינתח את מקומה של מלחמת העולם הראשונה בהיסטוריה המודרנית, צמיחתה מתוך "תור הזהב" של הבורגנות האירופאית והשלכותיה על התרבויות, האידיאולוגיות, הסדרים החברתיים והיחסים הבינלאומיים בשנים שלאחריה. במהלך הקורס נעבור על מגוון של מקורות, כולל מניפסטים אומנותיים ופוליטיים, יומנים, מכתבים, פקודות קרב, שירים וסרטי קולנוע, ונבדוק כיצד קריאה של מקורות אלה תעזור לפענח את ההתנסויות של אנשי התקופה ואת המשמעויות שהוצמדו להתנסויות אלה. יותר מאשר במלחמה עצמה, אנו נעסוק במציאות החברתית-תרבותית בו היא התרחשה, ובמציאות אותה היא עיצבה לאחר סיומה.

מטרות הקורס:

ניתוח תעודות הקשורות למלחמת העולם הראשונה, מתוך נקודות מבט רבות ומגוונות (חזית, עורף, צדדים לוחמים שונים, חיילים, מפקדים, מדינאים ומשוררים -- על מנת להבין את המורכבות של האופנים בהם נחוותה המלחמה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

כקורס שנה א', השיעור מתמקד בהקניית כלים לקריאה וניתוח של טקסטים. כמו כן הקורס יקנה תפיסה מורכבת של האופנים בהם נתפסה המציאות של המלחמה בזמן התרחשותה ומיד לאחריה.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: דיון בכיתה, ניתוח משותף של טקסטים ויצירות אומנות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא: היכן ומתי התרחשה, אם בכלל, מלחמת העולם הראשונה?

2. עולם האתמול: האם המלחמה היתה בלתי צפויה?

3. מודרניזם ומשבר: האם המלחמה היתה בלתי נמנעת?

4. פרוץ המלחמה ודעת הקהל העולמית

5. "בסוף עוד יגידו שהגרמנים אשמים": תחילת המלחמה מנקודת המבט של המפסידים

6. החיים הבלתי נסבלים בחפירות(?)

7. המוות הבלתי נסבל בחפירות

8. מדוע המשיכו החיילים להילחם?

9. "אפיזודה של רשעות?": המלחמה והבעיה היהודית

10. מזרח תיכון חדש: האם המלחמה הסתיימה?

11. סרבני מצפון ולוחמי שלום

12. המלחמה והזיכרון המודרני: "הדור האבוד"

13. סוף המלחמה: אי-סדר עולמי חדש

14. סיכום: מלחמת העולם הראשונה וההיסטוריונים

חומר חובה לקריאה:

- סטפן צווייג, העולם של אתמול, 13-32
- ברכת הקייזר וילהלם השני למתגייסים, מחזור 1891
- בנימין הרשב (עורך), "תעודת היסוד והמניפסטו של הפוטוריזם", "מניפסטים של מודרניזם", הלמוט פון מולטקה, מכתבים (1)
- 16-26
- מקס ברוד, חיי מריבה, 71-95
- קובץ מקורות, יומני חיילים
- הלמוט פון מולטקה, מכתבים (2)
- Manifesto of the Ninety-Three Intellectuals
- Lawrence Hausman, Letters of Fallen English Soldiers, 70-75, 263, 268-270, 282-284
- קובץ מקורות לנושא חיילים כותבים
- צפו בסרט: 1918 Westfront, Pabst .W.G (3586 OSV, 1930)
- קראו: ג'ורג' מוסה, "מתנדבים במלחמה", הנופלים בקרב, 27-44
- אדולף היטלר, "עם וגזע", פרקים מתוך "מאבקי", 59-80
- Rudyard Kipling, "The White Man's Burden"
- צפו בסרט: Glory of Paths (שבילי התהילה), 8953 OSV
- אביגדור המאירי, השגעון הגדול, 133-152, 210-235
- קובץ מקורות על חיילים יהודיים בצבא האוסטרו-הונגרי
- קובץ מכתבי חיילים יהודים
- אוסף קריקטורות לנושא רצח העם הארמני
- אוסף מקורות לנושא רצח העם הארמני
- הצהרת בלפור

- אלברט איינשטיין, פרידריך ניקולאי, מניפסטו אל האירופאים
- "מדוע לא אסכים להלחם": פציפיסטים בריטיים בבית המשפט
- קראו: אריך מריה רמרק, במערב אין כל חדש, 7-37
- צפו: Blackadder, 4 season, 1 episode
- לנין, מלחמה וסוציאליזם, 20-24
- פאשיזם, מניפסט
- פאול פון הינדנבורג, "סכין בגב האומה"
- מניפסט הספרטקיסטים הגרמנים

חומר לקריאה נוספת:

- Norman Angell, *The Great Illusion*, in *The World War One Reader*, 25-35

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

- מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 60 %
- הרצאה 0 %
- השתתפות 10 %
- הגשת עבודה 0 %
- הגשת תרגילים 0 %
- הגשת דו"חות 30 %
- פרויקט מחקר 0 %
- בחנים 0 %
- אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין